

Finanční analytický úřad

✉: pošt. přihrádka 675, Jindřišská 14, 111 21 Praha 1, dat. schránka: egi8zyh

☎: +420 257 044 501; fax: +420 257 044 502

Č. j.: FAU-150849/2025/03

Právní stav ke dni: 1. července 2025

METODICKÝ POKYN č. 11 Finančního analytického úřadu ze dne 3. září 2025

určený zejména povinným osobám z nefinančního sektoru¹

HODNOCENÍ RIZIK A SYSTÉM VNITŘNÍCH ZÁSAD POVINNÉ OSOBY

Obsah

Část první – Úvodní ustanovení	2
I. Úvod	2
II. Ustanovení AML zákona, která upravují problematiku SVZ a hodnocení rizik ML/TF povinné osoby	3
III. Význam pojmů	3
Část druhá – SVZ a hodnocení rizik ML/TF obecně	5
I. Jaké základní otázky by si měla povinná osoba zodpovědět?	5
II. SVZ a hodnocení rizik povinné osoby	6
III. Hodnocení rizik ML/TF	6
Část třetí – Právní úprava SVZ	8
I. Kdo musí zavést a uplatňovat SVZ?	8
II. Kdo a v jaké lhůtě musí vypracovat písemný SVZ včetně hodnocení rizik?	8
III. Kdo a v jaké lhůtě musí oznámit písemný SVZ?	11
IV. Co je obsahem písemného SVZ?	14
Část čtvrtá - Právní úprava hodnocení rizik	20
I. Identifikace a posouzení rizik ML/TF	20
II. Obsah písemného hodnocení rizik ML/TF	22
Část pátá – Přestupková odpovědnost	24
Část šestá – Závěrečná ustanovení	25
Příloha č. 1 – Obecný vzor struktury SVZ	26

¹ Povinné osoby podle § 2 odst. 1 písm. c) až n) zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“).

Část první – Úvodní ustanovení

I. Úvod

Za účelem zabránění zneužívání finančního systému k legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu a financování proliferace² a pro vytvoření podmínek pro odhalování takového jednání je nezbytné, aby povinné osoby identifikovaly a posoudily rizika spojená s tímto jednáním (dále jen „ML/TF rizika“), která mohou nastat v rámci jejich činnosti podléhající působnosti AML zákona. Jinými slovy hovoříme o „**hodnocení rizik**“ **povinné osoby** dle § 21a AML zákona, které mapuje riziko ML/TF, jemuž je konkrétní povinná osoba vystavena.

Následně, v návaznosti na identifikaci a analýzu těchto rizik, by povinná osoba měla identifikovaná rizika zmírňovat a účinně řídit, aby nedošlo k jejímu zneužití k legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu nebo financování proliferace. K tomu jí slouží interně nastavené **strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace** (dále také „strategie a postupy“), tedy kontrolní mechanismy a procedury k řízení a efektivní kontrole těchto rizik. Jedná se o tzv. „**systém vnitřních zásad**“ povinné osoby ve smyslu § 21 AML zákona (dále také „SVZ“), který by měl zajistit interní procesy povinné osoby pro řízení rizik, a také řádné a včasné splnění povinností stanovených AML zákonem. Povinné osoby musí SVZ nejen zavést, ale zejména jej uplatňovat v praxi, přičemž musí být **odpovídající** rozsahu a povaze činnosti povinné osoby a s tím souvisejícím rizikům ML/TF.

Cílem tohoto metodického pokynu je přiblížit povinným osobám **preventivní opatření boje proti praní špinavých peněz, financování terorismu a financování proliferace**³ (dále jen „AML/CFT“), a to „hodnocení rizik“ a „systém vnitřních zásad“, a **pravidla pro jejich tvorbu a uplatňování**. Současně je snahou upozornit povinné osoby na nejčastější pochybení zjištěná při výkonu dozoru ve vztahu k těmto preventivním opatřením.

Adresátem tohoto metodického pokynu jsou **povinné osoby z nefinančního sektoru uvedené v § 2 odst. 1 písm. c) až n) AML zákona**. Tento materiál by jim měl poskytnout souhrn základních informací a posloužit jim jako návod/pomůcka při vypracovávání hodnocení rizik a SVZ, přestože pouze některé z nich je musí vypracovat písemně ve formě zvláštního dokumentu a včetně následných aktualizací oznámit v zákonné lhůtě Finančnímu analytickému úřadu (dále jen „FAÚ“).

Součástí metodického pokynu je **Příloha č. 1**, která obsahuje doporučenou **Osnovu „Systému vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených AML zákonem“**. Osnova vychází z požadavků AML zákona, které nemohou být opomenuty. V této souvislosti již FAÚ nebude zveřejňovat „*Vzor systému vnitřních zásad*“, neboť každý SVZ musí být dostatečně individualizovaný a přizpůsobený činnosti konkrétní povinné osoby, přičemž musí vycházet z hodnocení rizik, která jsou relevantní pro danou povinnou osobu.

Zaměstnanci povinné osoby, kteří se při výkonu své pracovní činnosti mohou setkat s podezřelým obchodem, musí být dle § 23 AML zákona proškoleni. Součástí takového školení je nepochybně také obsah SVZ a hodnocení rizik povinné osoby a uplatňování těchto materiálů v praxi.

² Tj. financování šíření zbraní hromadného ničení ve smyslu § 3 odst. 3 AML zákona

³ Dle § 3 odst. 2 písm. c) AML zákona se pro účely tohoto zákona rozumí financováním terorismu také financování proliferace.

II. Ustanovení AML zákona, která upravují problematiku SVZ a hodnocení rizik ML/TF povinné osoby

Povinnosti k prevenci, spočívající v SVZ a hodnocení rizik, a jejich porušení upravuje AML zákon výslovně v následujících ustanoveních: § 21, § 21a a § 48.

S uplatňováním SVZ a hodnocením rizik povinné osoby dále souvisí následující ustanovení AML zákona: § 5 odst. 2, § 7 odst. 4, § 9 odst. 4, § 11 odst. 5 a 6, § 11 odst. 7 písm. g), § 24a odst. 1 a 2, § 25 odst. 1, § 29a odst. 2 písm. c), § 54 odst. 6, § 54a odst. 3 a Příloha č. 2.

Pouze pro povinné osoby z finančního sektoru (úvěrové a finanční instituce⁴), je rovněž závazný prováděcí předpis České národní banky, a to vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML vyhláška“), vydaný v souladu s § 21 odst. 10 AML zákona. Působnosti AML vyhlášky podléhají úvěrové nebo finanční instituce, které splňují všechny tři následující podmínky (§ 2 odst. 1 ve spojení s § 3 odst. 1 písm. a) AML vyhlášky):

- 1) patří mezi povinné osoby podle § 2 odst. 1 písm. a) a písm. b) bodů 1 až 10, 15 a písm. h) bodu 5 (včetně zahraničních povinných osob usazených v České republice a vykonávajících tyto činnosti podle § 2 odst. 2 písm. a) AML zákona)
- 2) podléhají dohledu České národní banky podle § 44 zákona o České národní bance (č. 6/1993 Sb.) a
- 3) podléhají povinnosti písemně vypracovat systém vnitřních zásad podle § 21 AML zákona.

III. Význam pojmů

Pro lepší pochopení a výklad problematiky je vhodné upřesnit význam některých pojmů, se kterými tento metodický pokyn pracuje:

- **AML/CFT** – anglická zkratka pro „*anti-money laundering / countering the financing of terrorism*“, tj. boj proti praní špinavých peněz (neboli legalizaci výnosů z trestné činnosti) a financování terorismu. Pro účely tohoto metodického pokynu zkratka zahrnuje také boj proti financování proliferační.
- **Dotčené povinné osoby** – povinné osoby uvedené v § 2 odst. 1 písm. c), d) a h) AML zákona, které mají zákonnou povinnost vypracovat hodnocení rizik a systém vnitřních zásad písemně. Povinnou osobou dle § 2 odst. 1 se pod níže uvedenými písm. rozumí:
 - c) provozovatel hazardní hry podle zákona upravujícího hazardní hry s výjimkou provozovatele loterie nebo binga, které nejsou provozovány dálkovým přístupem prostřednictvím internetu, nebo provozovatele tomboly
 - d) osoba, která
 1. nakupuje a prodává nemovité věci
 2. je realitním zprostředkovatelem
 3. je dražebníkem podle zákona o veřejných dražbách při činnosti související s dražbou nemovité věci.
 - h) osoba poskytující služby spočívající zejména v
 1. zakládání právnických osob nebo svěřenských fondů,

⁴ Povinné osoby dle § 2 odst. 1 písm. a) a b) AML zákona.

2. jednání za právnickou osobu nebo svěřenský fond, pokud výkon této služby je pouze dočasný a souvisí se založením a správou právnické osoby nebo svěřenského fondu
 3. poskytování sídla, adresy, popřípadě i dalších s tím souvisejících služeb pro jinou právnickou osobu,
 4. jednání jako pověřený akcionář pro jinou osobu, pokud tato není společností, jejíž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu a která podléhá požadavkům na zveřejnění informací rovnocenným požadavkům práva Evropské unie, nebo
 5. jednání za tuto osobu při činnostech uvedených v písmenu g)
- **Financování proliferace** – financování šíření zbraní hromadného ničení ve smyslu § 3 odst. 3 AML zákona
 - **Inherentní riziko** – představuje úroveň rizika ML/TF, kterému je povinná osoba vystavena v rámci konkrétního sektoru, produktu nebo služby, a to před zavedením zmírňujících opatření.
 - **Klient** – pro účely tohoto metodického pokynu pojem klient zahrnuje také osobu jednající za klienta.
 - **Národní hodnocení rizik (NRA)** – zpráva, jejímž obsahem je hodnocení rizik ML/TF na úrovni České republiky, a provádění opatření ke zmírňování těchto rizik.
 - **Nadnárodní hodnocení rizik (SNRA)** - „*Supra-national risk assessment*“ (SNRA)⁵, přičemž SNRA vypracovává Evropská komise v souladu s čl. 6 směrnice EP a Rady (EU) 2015/849⁶ v platném znění (AML směrnice).
 - **Obchod** – podle kontextu buď jednorázový obchod mimo obchodní vztah (definovaný v § 4 odst. 1 AML zákona), anebo dílčí transakce v rámci obchodního vztahu.
 - **Obchodní vztah** – vztah mezi povinnou osobou a jinou osobou, jehož účelem je nakládání s majetkem této jiné osoby nebo poskytování služeb této jiné osobě, jestliže je při vzniku vztahu s přihlédnutím ke všem okolnostem zřejmé, že bude trvalý nebo bude obsahovat opakující se plnění (definovaný v § 4 odst. 2 a § 54 odst. 7 AML zákona).
 - **Příslušná profesní komora** – dle § 4 odst. 16 AML zákona, tj. Česká advokátní komora, Notářská komora České republiky, Komora auditorů České republiky, Exekutorská komora České republiky, Komora daňových poradců České republiky
 - **Reziduální riziko** – tzv. „zbytkové“ riziko, znamená úroveň rizika, která zůstává po zavedení zmírňujících opatření pro řešení inherentního rizika
 - **Riziko ML/TF** – představuje pravděpodobnost a dopad praní špinavých peněz nebo financování terorismu (včetně financování proliferace), z anglické zkratky pro „*money laundering/terrorism financing*“
 - **Rizikový faktor** - proměnná, která sama o sobě nebo v kombinaci s dalšími může zvýšit nebo snížit riziko ML/TF, které představuje klient, obchodní vztah nebo obchod.
 - **Rizikově orientovaný přístup (RBA)** – v anglickém jazyce „*risk based approach*“, tj. přístup založený na riziku, který umožňuje povinné osobě přiměřeně alokovat zdroje při efektivním řízení rizik ML/TF

⁵ Více informací na stránkách FAÚ <https://fau.gov.cz/nadnarodni-hodnoceni-rizik>

- **Rizikový profil klienta** – míra rizika ML/TF, kterou povinná osoba přiřadí danému klientovi
- **Skupina** – ve smyslu § 4 odst. 12 AML zákona, tj. skupina podle zákona o finančních konglomerátech⁷
- **Skutečný majitel** – ve smyslu § 4 odst. 4 AML zákona
 - a) Skutečný majitel podle zákon upravujícího evidenci skutečných majitelů nebo
 - b) fyzická osoba, za kterou se obchod provádí.
- **Svěřenský fond** – svěřenský fond nebo jemu svou strukturou nebo funkcemi podobné zařízení řídicí se právem jiného státu
- **Virtuální aktivum** – pojem ve smyslu § 4 odst. 8 AML zákona
- **Všechny povinné osoby** – povinné osoby uvedené v § 2 AML zákona
- **Zákon o ochraně oznamovatelů** – zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů

Část druhá – SVZ a hodnocení rizik ML/TF obecně

I. Jaké základní otázky by si měla povinná osoba zodpovědět?

Každá povinná osoba by měla splnit povinnosti, které jí vyplývají z AML zákona řádně a včas. Ve vztahu k preventivním opatřením, a to konkrétně k povinnosti **zavedení a uplatňování SVZ a hodnocení rizik**, by proto měla znát odpověď alespoň na následující otázky:

1. *Odkdy jsem povinnou osobou dle AML zákona?*
2. *Jsem povinnou osobou, na kterou dopadá povinnost zavést a uplatňovat SVZ?*
3. *Jsem povinnou osobou, která musí identifikovat a posoudit rizika ML/TF, která mohou nastat v rámci mé činnosti podléhající působnosti AML zákona?*
4. *Jsem povinnou osobou, která musí vypracovat SVZ a hodnocení rizik písemně?*
5. *Dokdy musím SVZ a hodnocení rizik vypracovat?*
6. *Dokdy musím písemné SVZ a hodnocení rizik oznámit FAÚ?*
7. *Nastaly skutečnosti, které vyžadují aktualizaci SVZ a hodnocení rizik?*

Odpovědi na výše uvedené otázky poskytnou povinné osobě základní přehled zejména o tom, zda se na ni preventivní opatření vztahuje, v jaké formě SVZ a hodnocení rizik musí mít zavedeno, a v jaké lhůtě je musí vypracovat a případně oznámit FAÚ. Následně je pak také důležité znát odpověď na otázku, kdy vzniká povinnost SVZ a/nebo hodnocení rizik aktualizovat.

Při hledání příslušných odpovědí by měl být povinným osobám nápomocný tento metodický pokyn. Na tomto místě je vhodné upozornit, že výše uvedené otázky však nijak nesouvisí s kvalitou SVZ a hodnocení rizik, o které bude zmínka v jiné části tohoto metodického pokynu.

⁷ Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech). Bližší rozbor je uveden na straně 10.

II. SVZ a hodnocení rizik povinné osoby

Systém vnitřních zásad a hodnocení rizik jsou vnitřní, resp. **interní předpisy povinné osoby**, což uvádí také AML zákon⁸. Vztah mezi hodnocením rizik povinné osoby a SVZ je zřejmý, když na identifikovaná rizika ML/TF a jejich povahu a výši (zhodnocení rizik) musí navazovat odpovídající SVZ povinné osoby. Ve vztahu k SVZ a hodnocení rizik by pak měly povinné osoby rozlišovat dvě základní složky této povinnosti k prevenci, a to:

1. **Zavést SVZ a hodnocení rizik** – jinými slovy je vypracovat a přijmout, a následně je zavést v rámci činnosti povinné osoby prostřednictvím proškolení zaměstnanců a osob jinak činných pro povinnou osobu.
2. **Uplatňovat SVZ a hodnocení rizik** – jinými slovy aplikovat zavedené SVZ odpovídajícím způsobem v praxi, a to v návaznosti na hodnocení rizik.

V souvislosti s povinností zavedení a uplatňování SVZ a hodnocení rizik nelze zapomínat na **povinnost průběžné aktualizace** těchto interních předpisů.

V části třetí tohoto pokynu dochází k podrobnějšímu popisu následujících zákonných požadavků týkajících se SVZ:

- **zavést a uplatňovat odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik ML/TF**
- **vypracovat SVZ písemně včetně hodnocení rizik**
- **zahrnout do SVZ minimální náležitosti stanovené AML zákonem**
- **aktualizovat SVZ včetně hodnocení rizik**
- **oznámit znění SVZ a hodnocení rizik FAÚ nebo ČNB**

III. Hodnocení rizik ML/TF

Povinné osoby by měly mít zavedené procesy pro identifikaci, hodnocení, sledování, řízení a zmírňování rizik praní špinavých peněz a financování terorismu, přičemž dále v pokynu se financováním terorismu rozumí v souladu s § 3 odst. 2 písm. c) AML zákona i financování proliferace. Teprve při zavedení a uplatňování těchto procesů mohou povinné osoby aplikovat zákonem požadovaný **přístup založený na riziku**, neboli **rizikově orientovaný přístup** (dále také „RBA“), který představuje **účinný způsob řízení ML/TF rizik a tomu odpovídající provádění opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu** (dále také „opatření AML/CFT“) jako např. opatření Zesílené identifikace a kontroly klienta dle § 9a AML zákona při vysokém ML/TF riziku nebo opatření Neuskutečnění obchodu zakotvené v § 15 AML zákona. Na základě RBA povinná osoba rozumí identifikovaným rizikům a alokuje více zdrojů na rizikovější klienty, obchodní vztahy či obchody. V praxi to znamená, že **povinná osoba přijímá taková opatření AML/CFT, která jsou úměrná těmto rizikům**. Na základě vlastního hodnocení rizik povinné osoby AML zákon vyžaduje aplikaci rizikově orientovaného přístupu v rámci procesu identifikace a kontroly klienta zejména prostřednictvím ustanovení § 8 odst. 9, § 9 odst. 3, § 9a a tento přístup umožňuje i za splnění zákonných podmínek využít zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta dle § 13 AML zákona.

Hodnocení rizik pro účely AML/CFT se povinně vypracovává také na úrovni:

- **České republiky, tzv. národní hodnocení rizik**, v angličtině „*National risk assessment*“ (NRA)⁹, přičemž dle typu rizika se vypracovává Národní hodnocení rizik praní peněz a

⁸ Srov. § 11 odst. 5 a 6 AML zákona.

⁹ Více informací na stránkách FAÚ <https://fau.gov.cz/neverejne-verze-nra-pro-povinne-osoby>

financování terorismu (NRA ML/TF) a Národní hodnocení rizik financování proliferace (NRA PF¹⁰). V souladu s § 30a odst. 4 AML zákona se NRA vypracovává periodicky každých 5 let a tato zpráva musí být projednána a schválena vládou. Zpráva o procesu NRA je vyhotovena ve dvou verzích. Verze veřejná, která je publikována na webových stránkách FAÚ¹¹, a dále verze neveřejná, která je poskytována pouze povinným osobám na vyžádání. Konkrétní postup pro podání žádosti o neveřejnou zprávu NRA je uveden na webových stránkách FAÚ¹².

- **Evropské unie**, tzv. **nadnárodní hodnocení rizik**, v angličtině „*Supra-national risk assessment*“ (**SNRA**)¹³, přičemž SNRA vypracovává Evropská komise v souladu s čl. 6 směrnice EP a Rady (EU) 2015/849¹⁴ v platném znění (AML směrnice).

Povinným osobám vyplývá ze zákona povinnost zohlednit výsledky NRA a SNRA při posuzování rizik ML/TF na jejich úrovni. V rámci jednotlivých sektorů povinných osob pak může být nad rámec NRA provedeno **sektorové hodnocení rizik**, přičemž příslušné profesní komory vypracovávají sektorové hodnocení rizik povinně na základě § 21a odst. 4 AML zákona. Povinné osoby, spadající do příslušného sektoru, by měly zohlednit i výsledky sektorového hodnocení rizik.

V rámci **hodnocení rizik ML/TF na úrovni povinné osoby** se standardně identifikují **rizikové faktory** v těchto čtyřech oblastech:

- 1) **Klient a s ním spojené obchody a obchodní vztahy**
- 2) **Služby a produkty poskytované povinnou osobou**
- 3) **Zeměpisné riziko**
- 4) **Distribuční kanály**

Při stanovení výše rizika ML/TF se rozlišuje **tzv. inherentní a residuální riziko**. V případě inherentního rizika jde o úroveň rizika, která nezohledňuje zmírňující AML/CFT opatření. Při posuzování celkové úrovně residuálního neboli zbytkového rizika ML/TF spojeného s podnikatelskou činností povinné osoby a s jednotlivými obchodními vztahy nebo jednorázovými obchody, by mělo dojít ke zvážení, jak úroveň vnitřního rizika, kvalita kontrol a další faktory sníží inherentní riziko. **V rámci hodnocení ML/TF rizik se vychází z inherentního rizika**, přičemž hodnocení rizik pak slouží jako podklad pro zavedení SVZ.

Pro povinné osoby z finančního sektoru, které jsou úvěrovou nebo finanční institucí a pro které je závazná AML vyhláška, jsou také určující obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA), tzv. Pokyny ML/TF rizikových faktorů¹⁵.

¹⁰ Zpráva o prvním kole procesu NRA PF bude publikována v 1. polovině roku 2025

¹¹ Dostupná z: <https://fau.gov.cz/informace-o-druhem-kole-narodniho-hodnoceni-rizik>

¹² Dostupné z: <https://fau.gov.cz/neverejne-verze-nra-pro-povinne-osoby>

¹³ Více informací na stránkách FAÚ <https://fau.gov.cz/nadnarodni-hodnoceni-rizik>

¹⁵ Dostupné na:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/963637/Final%20Report%20on%20Guidelines%20on%20revised%20ML%20TF%20Risk%20Factors.pdf

Část třetí – Právní úprava SVZ

Povinnosti spojené se SVZ jsou zakotveny v ustanovení § 21 AML zákona „Systém vnitřních zásad“, přičemž přestupková odpovědnost je upravena v § 48 AML zákona „Nesplnění povinností k prevenci“ a v případě skupin v ustanovení § 48a AML zákona „Nesplnění povinností skupiny“.

I. Kdo musí zavést a uplatňovat SVZ?

Všechny povinné osoby

Ustanovení § 21 odst. 1 AML zákona ukládá **všem povinným osobám**, až na pár níže uvedených výjimek, **zavést a uplatňovat odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik ML/TF** identifikovaných v hodnocení rizik povinné osoby a k naplnění dalších povinností stanovených AML zákonem.

Povinné osoby, na něž se povinnost zavedení a uplatňování SVZ a hodnocení rizik nevztahuje, jsou výlučně z nefinančního sektoru a jsou uvedeny ve zvláštních ustanoveních AML zákona¹⁶. Konkrétně se jedná o:

- **Insolvenční a restrukturalizační správce**, tj. povinná osoba dle § 2 odst. 1 písm. m) AML zákona
- **Obchodník s uměleckými díly** podle přílohy č. 3 AML zákona, pokud jejich hodnota dosáhne alespoň 10 000 EUR, kulturními památkami nebo předměty kulturní hodnoty, nebo **osoba zprostředkovávající takové obchody**, tj. povinná osoba podle § 2 odst. 1 písm. i) bodu 1 AML zákona (nespadají sem provozovatelé svobodného pásma),
- **Obchodník s drahými kovy a drahými kameny** podle přílohy č. 1 AML zákona **při obchodu v hodnotě 10 000 EUR nebo vyšší**, tj. povinná osoba podle § 2 odst. 1 písm. n) AML zákona
- **Povinná osoba podle § 2 odst. 2 písm. c) a d) AML zákona**¹⁷ - stává se povinnou osobou, jestliže uskutečňuje obchod v hotovosti ve výši 10 000 EUR nebo vyšší
- **Přeshraniční poskytovatel služeb v režimu volného poskytování služeb (tedy nikoli povinná osoba usazená v České republice)**, tj. povinná osoba podle § 2 odst. 2 písm. b) AML zákona.

II. Kdo a v jaké lhůtě musí vypracovat písemný SVZ včetně hodnocení rizik?

Dotčené povinné osoby

Dotčené povinné osoby vypracují písemně SVZ ve lhůtě do 60 dnů ode dne, kdy se staly povinnými osobami. SVZ musí být vypracováno na základě písemného hodnocení rizik ML/TF povinné osoby a v rozsahu, ve kterém provádí činnosti podléhající působnosti AML zákona. Tato povinnost se týká povinných osob, jejichž okruh je vymezen v § 21 odst. 2 AML

¹⁶ Ustanovení § 27a, § 28 a § 29b AML zákona

¹⁷ Podnikatel, který není uveden v § 2 odst. 1 při obchodu v hotovosti v hodnotě 10 000 EUR nebo vyšší a právnická osoba, která není podnikatelem, pokud je oprávněna poskytovat jako službu některou z činností uvedených v § 2 odst. 1, nebo při obchodu v hotovosti v hodnotě 10 000 EUR nebo vyšší

zákona – povinné osoby stanovené v § 2 odst. 1 písm. a) až d) a h) AML zákona – **z nichž dotčené povinné osoby z nefinančního sektoru jsou zakotveny pod písm. c), d) a h).**

Pro povinně vypracované písemné SVZ platí dle § 21 odst. 2 AML zákona následující pravidla:

- **Součástí písemného SVZ je hodnocení rizik ML/TF povinné osoby**

Za součást SVZ je považováno písemné hodnocení rizik bez ohledu na to, zda tvoří samostatný dokument nebo spolu se SVZ je vtěleno do jednoho dokumentu. Z důvodu přehlednosti doporučujeme, aby hodnocení rizik ML/TF bylo obsaženo v samostatném dokumentu.

- **SVZ včetně hodnocení rizik ML/TF schvaluje statutární orgán dotčené povinné osoby**

Cílem tohoto pravidla je zajistit, aby vrcholné vedení bylo součástí procesu zavedení SVZ a neslo odpovědnost za jeho finální znění. Současně by mělo sledovat a posilovat přijatá opatření v reakci na nová nebo zesílená rizik ML/TF.

- **Dotčená povinná osoba musí SVZ průběžně aktualizovat**

Aktualizace SVZ musí být provedena vždy, změní-li se právní úprava AML/CFT, která se týká příslušné povinné osoby. Dalším důvodem pro aktualizaci jsou organizační nebo jiné interní změny v rámci dotčené povinné osoby, které souvisejí s činností podléhající působnosti AML zákona. Odpovídající změny vyvolá také zavedení nových technologií nebo poskytování nových produktů a služeb klientům, které se odrazí také v aktualizaci hodnocení rizik ML/TF povinné osoby.

SVZ zpracovává povinná osoba zásadně jeden pro všechny obory činností, které ji podle § 2 řadí mezi povinné osoby.

Příklad:

Účetní společnost se 2 zaměstnanci je povinnou osobou na základě § 2 odst. 1 písm. e) AML zákona z titulu poskytování služeb externího účetnictví, a jelikož současně poskytuje služby spojené se zakládáním právnických osob nebo svěřenských fondů, je také povinnou osobou dle § 2 odst. 1 písm. h) AML zákona.

Ve vztahu k výše uvedeným činnostem má účetní společnost povinnost zavést a uplatňovat SVZ na základě hodnocení ML/TF rizik, přičemž musí povinně vypracovat písemné SVZ, které se vztahuje na činnost dle § 2 odst. 1 písm. h) AML zákona.

Pravidla pro uplatnění výjimky z právní povinnosti vypracovat SVZ písemně jsou stanovena v § 21 odst. 3 a 4 AML zákona, přičemž se nevztahují na povinnou osobu typu úvěrové instituce dle § 2 odst. 1 písm. a) AML zákona.

Výjimka:

Dotčená povinná osoba nemusí vypracovat vlastní SVZ písemně, pokud:

1. v oblastech činnosti podléhajících působnosti AML zákona nezaměstnává další osoby ani pro ni nejsou další osoby činné v jiném než základním pracovněprávním vztahu, např. osoby „samostatně podnikající“, činnost povinné osoby, která je právnickou osobou samostatně vykonává jen statutár, nebo
2. smluvně vykonává činnost podléhající působnosti AML zákona pouze pro jednu jinou povinnou osobu a řídí se písemným SVZ této jiné povinné osoby, v němž je činnost dostatečně popsána, např. pojišťovací či investiční zprostředkovatelé vykonávající svou činnost pro jedinou pojišťovnu, resp. investiční společnost.

Příklad:

Společnost se zabývá realitním zprostředkováním (zakládajícím status povinné osoby podle § 2 odst. 1 písm. d) bodu 2) AML zákona a vývojem softwaru (tato činnost status povinné osoby nezakládá). Ačkoli má mnoho pracovníků, poskytování realitních služeb zajišťuje jen jeden zaměstnanec – nikdo jiný ze společnosti (ani společníci či statutár) do ní není zapojen. Této společnosti tedy svědčí výjimka z povinnosti vypracovat SVZ písemně.

Povinné osoby, které jsou součástí skupiny

V nefinančním sektoru jsou povinné osoby sdružované v rámci skupiny spíše výjimkou. Na tomto místě je však vhodné se takovou situací krátce zabývat, jelikož pro skupinu se uplatní specifická pravidla ve vztahu k SVZ.

Nejprve k pojmu „skupina“, která je v § 4 odst. 12 AML zákona vymezena odkazem do zákona č. 377/2005 Sb., o finančních konglomerátech. Podle tohoto zákona dle ustanovení § 2 písm. l) je **skupinou** „seskupení, které se skládá z

1. Ovládající osoby, jí ovládaných osob, nebo dalších přidružených osob, nebo
2. Ovládající osoby, jí ovládaných osob, dalších přidružených osob, osob propojených s některou z těchto osob vztahem jednotného řízení, nebo osob, u nichž většina členů jejich statutárních, řídicích nebo dozorčích orgánů tvoří po většinu účetního období osoby, které jsou ve statutárních, řídicích nebo dozorčích orgánech některé z osob uvedených v bodu 1

včetně jakékoliv její podskupiny.“

Přičemž definice souvisejících pojmů jako ovládající osoba, ovládaná osoba nebo přidružená osoba je v uvedeném zákoně. Pojem jednotného řízení je pak zakotven v § 79 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích.

V souladu s § 21 odst. 7 AML zákona povinné osoby, které jsou součástí skupiny, uplatňují skupinové strategie a postupy vnitřní kontroly ke zmírňování a účinnému řízení rizik ML/TF identifikovaných v hodnocení rizik podle § 21a AML zákona a k plnění dalších povinností stanovených AML zákonem, a to v rozsahu, který je v souladu s právním řádem

České republiky. Tyto skupinové SVZ rovněž uplatňují ve svých pobočkách a provozovnách a zajistí jejich uplatňování v dceřiných obchodních korporacích působících na území jiného členského státu Evropské unie, státu tvořícího Evropský hospodářský prostor nebo třetí země, a to v rozsahu, který právo daného státu umožňuje.

Součástí skupinové strategie by mělo být, nad rámec požadavků popsaných v tomto metodickém pokynu, zejména nastavení sdílení informací a spolupráce v oblasti AML/CFT v rámci celé skupiny. Sdílení informací uvnitř skupiny by mělo především zahrnovat informace o oznámených podezřelých obchodech, o postupech podle § 15 AML zákona a informace ovlivňující stanovení rizikového profilu klienta. Takto sdílené informace v rámci skupinové strategie uvnitř skupiny by měly jednotlivé povinné osoby, které jsou součástí dané skupiny, zohlednit v rámci své činnosti. **Sdílení informací o oznámených podezřelých obchodech výhradně pro účely předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v rámci uplatňování skupinových strategií uvnitř skupiny podle § 21 odst. 7 AML zákona představuje specifickou výjimku z povinnosti mlčenlivosti podle § 38 odst. 1 AML zákona.**

Zde upozorňujeme, že pokud povinná osoba využije takto sdílené informace v rámci stanovení rizikového profilu svého klienta, měla by vždy přihlídnout ke specifickým rizikům produktů a služeb, které sama nabízí. Neměla by tedy bez dalšího převzít rizikový profil klienta od jiného člena skupiny.

Příslušné profesní komory

V ustanovení § 21 odst. 11 AML zákona je zakotvena povinnost pro **příslušné profesní komory vypracovat písemně metodickou informaci** k zavedení a uplatňování strategií a postupů vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik ML/TF identifikovaných v hodnocení rizik podle § 21a AML zákona a k naplnění dalších povinností stanovených AML zákonem při činnosti jejích členů, kteří jsou povinnou osobou (dále jen „metodická informace příslušné profesní komory“). **Součástí metodické informace příslušné profesní komory je i písemné hodnocení rizik ML/TF pro daný sektor právnických a poradenských profesí.**

III. Kdo a v jaké lhůtě musí oznámit písemný SVZ?

Dotčené povinné osoby

Povinnost oznámit SVZ, jejímž adresátem jsou dotčené povinné osoby, je stanovena v § 21 odst. 8 AML zákona. Obsahem této povinnosti je **oznámit**, ve stejné zákonné lhůtě, jaká je stanovena pro vypracování písemného SVZ, tedy **do 60 dnů** ode dne, kdy se stala povinnou osobou, **prvotní znění SVZ**. V případě **změn v SVZ** musí dotčená povinná osoba provést **oznámení o změnách v SVZ a oznámit nové znění SVZ s vyznačením provedených změn** příslušnému dozorovému orgánu, kterým je v případě povinných osob z nefinančního sektoru FAÚ, a to ve lhůtě **do 30 dnů** ode dne **přijetí změn**.

Který dozorový orgán je věcně příslušný v případě plnění oznamovací povinnosti konkrétní dotčenou povinnou osobou, je uvedeno v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – dozorový orgán příslušný pro plnění oznamovací povinnosti ve vztahu k SVZ

Dotčená povinná osoba	FAÚ	ČNB
Úvěrová instituce	X	
Platební instituce	X	
Instituce elektronických peněz	X	
Právnícká os., spravující majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním investičního fondu	X	
Finanční instituce dle § 2 odst. 1 písm. b) bodu 11 AML zákona	X	
Provozovatel hazardních her	X	
Osoba poskytující služby spojené s virtuálním aktivem	X	
Finanční instituce dle § 2 odst. 1 písm. b) bodů 1 až 4 AML zákona ¹⁸		X

Na základě § 21 odst. 9 AML zákona **musí oznamovací povinnost ve vztahu k SVZ plnit také zahraniční úvěrové nebo finanční instituce, která působí na území ČR prostřednictvím své pobočky nebo provozovny.**

Dotčené povinné osoby plní oznamovací povinnost, týkající se písemného znění SVZ nebo jeho změny, **vůči FAÚ** prostřednictvím:

- své **datové schránky**
- zabezpečeného kanálu **MoneyWeb/MoneyWeb Lite**
- **emailu**, ale pouze za předpokladu, že bude obsahovat uznávaný elektronický podpis fyzické osoby oprávněné jednat za dotčenou povinnou osobu, tj. zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis podle § 6 odst. 2 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.
- **poštovních doručovacích služeb**, ale pouze za předpokladu, že písemnost bude obsahovat originál podpisu oprávněné osoby.

Upozornění na špatnou a nežádoucí praxi:

Písemné SVZ je dotčenou povinnou osobou zasláno emailem bez uznávaného elektronického podpisu. V takovém případě se nejedná o podání ve smyslu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), což v důsledku **znamená nesplnění oznamovací povinnosti stanovené v § 21 odst. 8 AML zákona** ze strany dotčené povinné osoby.

Oznámení písemného SVZ nebo oznámení o změnách SVZ včetně nového znění SVZ **musí mít náležitosti podání dle správního řádu**. Za tímto účelem **dotčená povinná osoba v podání, resp. v průvodním dopise, uvede následující:**

¹⁸ S výjimkou investičního zprostředkovatele a právnícké osoby, která spravuje majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním investičního fondu.

- název nebo obchodní firmu, IČO, adresu sídla,
- informaci o typu povinné osoby,
- datum schválení SVZ a
- informaci kým byl SVZ schválen.

V této souvislosti je třeba upozornit, že **písemné SVZ je oznamováno výlučně v českém nebo slovenském jazyce.**¹⁹

Příslušná profesní komora

V souladu s § 21 odst. 11 AML zákona doručí příslušná profesní komora FAÚ vypracovanou metodickou informaci nebo její změny, a to ve lhůtě do 30 dnů ode dne vypracování metodické informace či provedení jejích změn, a to prostřednictvím datové schránky.

FAÚ má zakotvenou povinnost vždy doručitou metodickou informaci příslušné profesní komory zhodnotit. V případě, že **FAÚ v doručené metodické informaci** příslušné profesní komory, resp. v jejích změnách, **zjistí nedostatky, poskytne** příslušné profesní komoře zpětnou vazbu. Zpravidla se tak děje prostřednictvím dokumentu „**Upozornění na nedostatky v metodické informaci**“, v němž zároveň **stanoví termín k odstranění zjištěných nedostatků**. Příslušná **profesní komora ve stanoveném termínu podá FAÚ písemnou informaci** o způsobu odstranění zjištěných nedostatků. Konečné znění metodické informace příslušná profesní komora zpřístupní svým členům.

Posouzení písemného SVZ povinné osoby a zpětná vazba

Jestliže má FAÚ povinnost zhodnotit jakoukoliv písemnou metodickou informaci příslušné profesní komory, toto pravidlo se již neuplatní vůči oznámeným písemným SVZ dotčených povinných osob.

Novelou AML zákona (provedenou zákonem č. 107/2024 Sb.) s účinností od 1. 5. 2024 došlo ke zrušení doposud platného pravidla ukotveného v § 21 odst. 10 AML zákona (ve znění platném do 30. 4. 2024) a to, že FAÚ nebo ČNB v případě, kdy zjistí v SVZ zaslaném povinnou osobou dle § 21 odst. 8 AML zákona nedostatky, stanoví termín pro jejich odstranění, přičemž povinná osoba podá písemnou informaci o způsobu jejich odstranění.

S účinností od 1. 5. 2024 **již FAÚ nevyhodnocuje zákonné náležitosti všech povinně oznamovaných SVZ**, ale v rámci výkonu své dozorové činnosti v oblasti AML/CFT uplatňuje **rizikově orientovaný dohled** namísto plošného. Za tímto účelem se kontroly nedostatků SVZ týkají nejen SVZ povinně oznámených FAÚ dle § 21 odst. 8 AML zákona, ale také písemných SVZ vyžádaných od těch povinných osob, u nichž není stanovena oznamovací povinnost. Jedná se např. o povinné osoby z realitního sektoru dle § 2 odst. 1 písm. d) AML zákona nebo o povinné osoby poskytující služby spojené se zakládáním právnických osob nebo svěřenských fondů dle § 2 odst. 1 písm. h) AML zákona.

V případě zjištění nedostatků v SVZ, tj. zpravidla není v souladu s AML zákonem nebo AML vyhláškou, může FAÚ v rámci dozorové činnosti využít efektivní dohledový nástroj, kterým je uložení **opatření k nápravě zjištěného nedostatku** dle § 35 odst. 13 AML zákona. Ke splnění nápravného opatření je povinné osobě stanovena přiměřená lhůta, přičemž povinná osoba má uloženu **povinnost nejen samotnou nápravu ve stanovené lhůtě provést, ale také**

¹⁹ Uplatní se zde § 16 správního řádu

informovat FAÚ v zákonné lhůtě o jejím provedení. Institut nápravných opatření může při jejich nesplnění vyústit v následnou přestupkovou odpovědnost povinné osoby, která je stanovena v § 47a AML zákona „Nesplnění opatření k nápravě“. V případě, že je nedostatek závažný nebo to opodstatňuje jeho povaha, je možné zahájit řízení o přestupku vztahující se ke konkrétní povinnosti, jež byla povinnou osobou porušena.

IV. Co je obsahem písemného SVZ?

SVZ je souhrnným interním dokumentem, který obsahuje konkrétní postupy při plnění povinností souvisejících s AML/CFT, a to ze strany zaměstnanců nebo osob jinak činných pro povinnou osobu. **SVZ odráží oblast podnikání povinné osoby a její obchodní model a je tak vypracován v rozsahu, ve kterém povinná osoba provádí činnosti podléhající působnosti AML zákona, a to na základě jejího vlastního hodnocení rizik ML/TF.**

Upozornění související s využíváním externích služeb při zpracování písemného SVZ:

Některé povinné osoby využívají ke zpracování písemného SVZ placených externích služeb „AML specialistů“. V této souvislosti je vhodné upozornit na několik vybraných úskalí, kterým dle zjištění dozorového orgánu zpravidla daná povinná osoba čelí:

1. Odpovědnost za kvalitu SVZ nese dotčená povinná osoba
2. Externě zpracované SVZ neodpovídá rozsahu činnosti či obchodnímu modelu dotčené povinné osoby
3. SVZ není individualizované, tzn. není zpracováno na míru povinné osobě, ale jedná se o „šablonu“, která je poskytována plošně
4. V rámci SVZ není vůbec či je nedostatečně zpracováno hodnocení rizik ML/TF
5. Externě zpracované SVZ již není následně aktualizováno

Z výše uvedeného mimo jiné vyplývá, že povinná osoba buď vůbec či nedostatečně participuje s externí osobou na zpracování svého písemného SVZ.

Obsah písemného SVZ zakotvuje ustanovení § 21 odst. 5 a 6 AML zákona.

1. Nejprve se v rámci metodického pokynu zaměříme na povinné náležitosti písemného SVZ, které vyžaduje ustanovení § 21 odst. 5 AML zákona. **Dotčené povinné osoby musí v písemném SVZ v souladu s § 21 odst. 5 AML zákona zpracovat následující níže uvedené oblasti pod písmeny a) až j), přičemž výčet těchto náležitostí není uzavřený.** Povinné osoby tak mohou do svého SVZ zapracovat i jiná opatření a povinnosti jako např. ustanovení týkající se zajištění školení zaměstnanců podle § 23 AML zákona, a další.

a) Podrobný demonstrativní výčet znaků podezřelých obchodů, které se mohou vyskytovat při činnosti konkrétní dotčené povinné osoby

Relativně širokou definici podezřelého obchodu upravuje § 6 AML zákona. Podle § 6 odst. 1 AML zákona se podezřelým obchodem rozumí obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu použité prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat.

Zároveň v ustanovení § 6 odst. 1 AML zákona je uveden příkladný výčet znaků podezřelého obchodu, tzv. fakultativní znaky podezřelého obchodu, které v žádném případě nepokrývají všechny znaky podezřelého obchodu, které by měla povinná osoba stanovit ve svém SVZ. Znaky podezřelého obchodu nejsou pro všechny povinné osoby totožné a musí být odpovídající oboru a rozsahu činnosti, portfoliu klientů, aj.

Obligatoční znaky podezřelého obchodu, tzn. situace, kdy je obchod podezřelý vždy, jsou zakotveny v § 6 odst. 2 AML zákona.

Výčet znaků podezřelého obchodu, odpovídající rozsahu a povaze činnosti dotčené povinné osoby, je klíčový pro zjištění podezřelého obchodu a jeho oznámení, kde je postup upraven v rámci obsahu SVZ pod písm. f).

b) Způsob identifikace klienta, zahrnující opatření k rozpoznání politicky exponovaných osob (dále jen „PEP“) a subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí (dále jen „sankcionovaná osoba“)

Povinnost identifikace klienta a podmínky jejího převzetí AML zákon upravuje v § 7, § 8, § 8a, § 10, § 11, § 12, přičemž zesílená identifikace je upravena v § 9a AML zákona a zjednodušená identifikace v § 13 AML zákona. Výjimky z povinnosti identifikace klienta pak stanoví § 13a AML zákona. SVZ musí zachycovat také případy a postupy, kdy identifikace klienta nemůže být nebo není provedena z důvodů stanovených v § 15 AML zákona, který upravuje institut „Neuskutečnění obchodu“.

Definice PEP je zakotvena v § 4 odst. 5 AML zákona. Kdo je sankcionovanou osobou stanovují mezinárodní sankce, a také národní sankce uvalené Českou republikou. Povinné osoby by neměly zapomínat na obecné pravidlo zakotvené v § 54 odst. 9 AML zákona, dle kterého se *„ustanovení vztahující ke klientovi se přiměřeně použijí i vůči osobě jednající za klienta“*.

V rámci identifikace klienta podle § 8 odst. 8 AML zákona povinná osoba také zjistí a zaznamená, zda

- a) klient, fyzická osoba jednající za klienta v daném obchodu nebo obchodním vztahu a jeho skutečný majitel, pokud je povinné osobě znám, není PEP nebo sankcionovanou osobou,
- b) jiná osoba ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, pokud je povinné osobě známá, není sankcionovanou osobou.

Zásadní omezení vůči klientům, kteří jsou sankcionovanou osobou, je uvedeno v § 6 odst. 2 písm. a) AML zákona, který stanoví obligatoční podezřelý obchod, a s tím spojená povinnost oznámit podezřelý obchod v souladu s § 18 a § 19 AML zákona. Příslušné zmrazovací opatření pak vyplývá z přímo aplikovatelných sankčních nařízení EU a z § 11 zákona o provádění mezinárodních sankcí.

Ve vztahu k PEP a sankcionovaným osobám je vhodné se seznámit také s následující metodikou²⁰:

- Metodický pokyn FAÚ č. 7 – Opatření vůči politicky exponovaným osobám.
- Metodický pokyn FAÚ č. 1 - K provádění mezinárodních sankcí zejména v souvislosti s financováním terorismu

²⁰ Dostupné na: <https://www.fau.gov.cz/metodicke-pokyny>

- Metodický pokyn FAÚ č. 5 - Provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů

c) Postupy pro provádění kontroly klienta a stanovování rozsahu kontroly klienta odpovídající riziku ML/TF v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu, produktu nebo obchodu

Povinnost kontroly klienta a procesy s ní spojené včetně možnosti a podmínek jejího převzetí AML zákon upravuje v § 9, § 11 odst. 1 až 6, 9 a 10, § 12. Zesílená kontrola klienta je upravena v § 9a AML zákona a zjednodušená kontrola klienta v § 13 AML zákona. Výjimky z povinnosti provést kontrolu klienta stanoví § 13a AML zákona.

Povinná osoba by měla ve svém SVZ také popsat postupy spojené s institutem „neprovedení kontroly klienta“ dle § 9b AML zákona. SVZ musí zachycovat také případy a postupy, kdy kontrola klienta nemůže být nebo není provedena z důvodů stanovených v § 15 AML zákona.

V případě zjišťování skutečného majitele klienta a detekovaných nesrovnalostí v evidenci skutečných majitelů by měl SVZ uvádět konkrétní postupy v souladu s § 15a AML zákona.

Problematické kontroly klienta se také věnuje Metodický pokyn FAÚ č. 9 – Kontrola klienta, který je určen nejen úvěrovým a finančním institucím, tedy i nefinančnímu sektoru²¹. Užitečným materiálem je také Příručka evidování skutečných majitelů²², jejímž autorem je Ministerstvo spravedlnosti.

d) Přiměřené a vhodné metody a postupy pro posuzování rizik, řízení rizik, vnitřní kontrolu a zajišťování kontroly nad dodržováním povinností stanovených AML zákonem

Hodnocení rizik a povinnosti s hodnocením rizik spojené AML zákon obecně upravuje v § 21a AML zákona. Demonstrativní výčet faktorů možného zvýšeného rizika podle § 21a odst. 1 AML zákona je uveden v Příloze č. 2 AML zákona. Unijní seznam vysoce rizikových třetích zemí vychází z přímo použitelného předpisu EU, kterým je Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1675 ze dne 14. července 2016, kterým se směrnice (EU) 2015/849 Evropského parlamentu a Rady doplňuje o identifikaci vysoce rizikových třetích zemí se strategickými nedostatky, přičemž je třeba vždy vycházet z poslední konsolidované verze²³. Finanční akční výbor (FATF) na globální úrovni detekuje země, které mají významné strategické nedostatky v oblasti AML/CFT tj. šedý seznam FATF („*Jurisdictions under Increased Monitoring*“) a černý seznam FATF (*High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action*“). Seznamy FATF jsou dostupné na webových stránkách FATF <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>. FAÚ zveřejňuje na svých stránkách seznam vysoce rizikových zemí EU a FATF, viz <https://fau.gov.cz/seznam-vysoce-rizikovych-tretich-zemi>. Dále je třeba sledovat obecná stanoviska FAÚ²⁴, která se týkají vysoce rizikové třetí země na základě jejího titulu ve smyslu § 9 odst. 1 písm. a) bodu 3 AML zákona.

AML zákon v § 21 odst. 6 stanoví, co také zahrnují strategie a postupy vnitřní kontroly ke zmírňování a účinnému řízení rizik.

²¹ Dostupné na: <https://www.fau.gov.cz/metodicke-pokyny>

²² Dostupná na: <https://esm.justice.cz/ias/issm/prirucka>

²³ Viz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016R1675-20250805>

²⁴ Např. Stanovisko k výkladu některých ustanovení zákona č. 253/2008 Sb. v souvislosti s otázkou „Jak přistupovat k Rusku jako vysoce rizikové třetí zemi?“

Institut pověřené osoby, která zajišťuje na úrovni statutárního orgánu plnění povinností vyplývajících z AML zákona je upraven v § 22a AML zákona.

e) Postup pro zpřístupnění údajů uchovávaných podle § 16, § 17 a § 17a AML zákona

AML zákon v § 16 stanovuje povinným osobám lhůtu pro uchovávání údajů v něm uvedených. Spolupráce při uchovávání údajů je upravena v § 17 AML zákona a ochrana osobních údajů při činnosti povinné osoby je upravena v § 17a AML zákona.

SVZ musí stanovit konkrétní způsoby zpřístupnění uchovávaných údajů finanční zpravodajské jednotce, orgánům činným v trestním řízení a dozorovému orgánu. Časově by takové zpřístupnění mělo být bezprostřední u stávajících klientů a dále pak přiměřené u bývalých klientů.

f) Postup dotčené povinné osoby od zjištění podezřelého obchodu do okamžiku doručení oznámení FAÚ tak, aby byla dodržena lhůta stanovená v § 18 odst. 1 AML zákona, jakož i pravidla pro zpracování podezřelého obchodu a určení osob, které podezřelý obchod vyhodnocují

Obecně platí, že povinná osoba musí vyhodnotit dostupné informace a zjistit podezřelý obchod, který má následně povinnost oznámit FAÚ. AML zákon upravuje náležitosti oznámení podezřelého obchodu a lhůtu pro jeho podání v ustanovení § 18. V případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení, je třeba vyrozumět FAÚ bezprostředně a v co nejkratším čase poskytnout další požadované informace. Formu oznámení podezřelého obchodu upravuje § 19 AML zákona, přičemž elektronický formulář k zaslání oznámení o podezřelém obchodu je dostupný na: <https://fau.gov.cz/oznameni-o-podezrelem-obchodu>. Dotčená povinná osoba by měla také v souladu s § 22 AML zákona určit, kdo je konkrétně příslušný k oznámení podezřelého obchodu a následnému styku s FAÚ.

Podrobnější informace, týkající se podání oznámení podezřelého obchodu se také věnuje Metodický pokyn FAÚ č. 4 - Oznámení podezřelého obchodu²⁵.

g) Pravidla a postupy, kterými se při nabízení služeb nebo produktů povinné osoby řídí třetí osoby jednající za tuto osobu

V SVZ jsou tato pravidla a postupy upraveny v případě, že dotčená povinná osoba využívá při své činnosti obchodní zástupce či zprostředkovatele.

h) Opatření, která vyloučí zmaření nebo podstatné ztížení zajištění výnosu z trestné činnosti bezodkladným splněním příkazu klienta

Legální definice příkazu klienta je zakotvena v § 4 odst. 3 AML zákona a rozumí se jím každý úkon klienta, na jehož základě má povinná osoba nakládat s majetkem.

Opatření, která mají vyloučit zmaření nebo podstatné ztížení zajištění výnosu z trestné činnosti se řadí zejména odklad splnění příkazu klienta a povinnost mlčenlivosti. V souvislosti s oznámením podezřelého obchodu dotčenou povinnou osobou a na základě rozhodnutí této povinné osoby nebo v souvislosti se šetřením podezřelého obchodu ze strany FAÚ (podezřelý obchod nemusel být oznámen dotčenou povinnou osobou) a na základě pokynu FAÚ, může dojít k aplikaci opatření odkladu splnění příkazu klienta, které upravuje § 20 AML zákona. Opatření se uplatní při činnosti povinné osoby, ať již v souvislosti s klientovi poskytovanou

²⁵ Dostupný na: <https://www.fau.gov.cz/metodicke-pokyny>.

službou či produktem, při nichž dochází (i zprostředkovaně) k nakládání s majetkem klienta. Ve druhém výše uvedeném případě provede opatření odkladu splnění příkazu klienta povinná osoba okamžitě, jakmile FAÚ vydá pokyn k jeho provedení, a to na zákonem stanovenou dobu.

Opatřením, které má vyloučit zmaření nebo podstatné ztížení zajištění výnosu z trestné činnosti, je také nepochybně povinnost mlčenlivosti zakotvená v § 38 AML zákona.

Postupy pro včasné a řádné zajištění výše uvedených opatření, musí mít dotčená povinná osoba upraveny v SVZ. Jakým způsobem dojde ke splnění opatření povinnou osobou, tj. technická a personální opatření, to vyžaduje ustanovení § 21 odst. 5 pod písm. i) AML zákona.

i) Technická a personální opatření, která zajistí provedení odkladu splnění příkazu klienta podle § 20 AML zákona, a ve stanovené lhůtě splnění povinností podle § 24 AML zákona

SVZ musí obsahovat postupy a nástroje ke splnění opatření odkladu splnění příkazu klienta v § 20 AML zákona, a to ať již z rozhodnutí samotné povinné osobě nebo na pokyn FAÚ, a opatření spočívající v informační povinnosti stanovené v § 24 AML zákona. V obou případech je důležitá včasnost splnění povinnosti s ohledem na zákonné lhůty a lhůty stanovené FAÚ.

AML zákon v § 22 ukládá povinným osobám povinnost určit kontaktní osobu²⁶ k plnění oznamovací povinnosti podle § 18 AML zákona a k zajišťování dalšího průběžného styku s FAÚ, zejména při plnění informační povinnosti podle § 24 AML zákona. Kontaktní osoba je důležitým místem, které přijímá pokyny FAÚ včetně pokyn k odkladu splnění příkazu klienta podle § 20 AML zákona.

V souladu s § 54 odst. 2 AML zákona se povinnost určit kontaktní osobu vztahuje také na povinné osoby podle § 2 odst. 2 písm. a) AML zákon, tj. zahraniční právnickou nebo fyzickou osobu uvedenou v § 2 odst. 1 AML zákona, která na území ČR působí prostřednictvím pobočky nebo provozovny, pokud vykonává výše uvedené činnosti.

j) V případech uvedených v § 24a odst. 2 AML zákona popis doplňkových opatření k účinnému zvládání rizika ML/TF

Tento požadavek se týká povinných osob, které mají vnější pobočku, tj. pobočku nebo provozovnu ve třetí zemi anebo dceřinou společností ve třetí zemi. Dle § 24a odst. 2 AML zákona mimo jiné platí, že povinná osoba, která má vnější pobočku nebo dceřinou společnost ve třetí zemi, jejíž právní předpisy nedovolují uplatňování rovnocenných opatření práva EU, o tom informuje FAÚ a přijme odpovídající doplňková opatření k účinnému zvládání rizika zneužití pro legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu a zabránění přenosu těchto rizik zejména na území ČR nebo jiného členského státu EU.

²⁶ Struktura a formát podání Oznámení o určení kontaktní osoby je stanovena vyhláškou Ministerstva financí ČR a formulář Oznámení o určení kontaktní osoby je dostupný na webových stránkách FAÚ.

Upozornění související s kvalitou zpracování písemného SVZ:

Jelikož AML zákon a AML vyhláška upravují povinnosti dotčených povinných osob v obecné rovině, a to s ohledem na různorodost povinných osob v rámci jednotlivých sektorů, je nezbytné v rámci SVZ tyto povinnosti, resp. opatření AML/CFT a postupy s nimi související zpracovat detailně a srozumitelně na míru povinné osobě a její činnosti. Klíčová je také provázanost SVZ a soulad s vypracovaným hodnocením rizik ML/TF povinné osoby. Jako příklad špatné praxe, lze uvést následující nedostatky:

- Povinná osoba, jejímiž klienty jsou na základně obchodního modelu pouze fyzické osoby, uvádí v SVZ ustanovení týkající se identifikace a kontroly klientů právnických osob nebo svěřenských fondů (např. zjišťování skutečného majitele a definici skutečného majitele).
- Povinná osoba, která výlučně provádí identifikaci klienta za přítomnosti identifikovaného (face to face), popisuje i jiné alternativní způsoby provádění identifikace (např. zprostředkovanou identifikaci, převzetí identifikace), které při své činnosti nemůže využít.
- Povinná osoba, která nepodléhá dohledu ČNB, uvádí ve svém SVZ ustanovení AML vyhlášky, která pro ni nejsou závazná.

SVZ povinné osoby tak musí být konkrétním, návodným dokumentem, který uvádí postupy pro zaměstnance dotčené povinné osoby zahrnující vymezení kompetencí a odpovědností při plnění jednotlivých povinností dle AML zákona. Procesy v oblasti AML/CFT realizované povinnou osobou v praxi musí reflektovat postupy zavedené v SVZ. Pokud nastane potřeba upravit aplikační praxi povinné osoby, je nutné vždy aktualizovat písemný SVZ. To se týká i příloh či formulářů, které jsou součástí SVZ, pokud již nejsou v praxi využívány, měly by být ze SVZ odejmuty a nahrazeny přílohami aktuálními. Jako pomůcka pro zpracování písemného SVZ může sloužit příloha č. 1 tohoto metodického pokynu „Obecný vzor struktury SVZ“.

2. Po výše uvedeném detailnějším výkladu § 21 odst. 5 AML zákona ve vztahu k obsahu SVZ se nyní zaměříme na ustanovení § 21 odst. 6 AML zákona. **Písemné SVZ musí dle tohoto ustanovení AML zákona zahrnovat také:**

- a) **Kontrolu dodržování právních předpisů povinnou osobou, prověřování zaměstnanců a osob činných pro povinnou osobu jinak než v základním pracovněprávním vztahu a prověřování účinnosti těchto strategií, postupů a komunikací;** je-li to opodstatněno rozsahem a povahou činnosti povinné osoby, zřídí za účelem tohoto prověřování nezávislý útvar přímo podřízený statutárnímu orgánu povinné osoby. Co se týče „*prověřování zaměstnanců a osob činných pro povinnou osobu jinak než v základním pracovněprávním vztahu*“ tak tento proces se uplatní jen, pokud má povinná osoba zaměstnance, jejichž pozice souvisí s AML/CFT. Proces se vztahuje jak na průběh vztahu se zaměstnancem, tak na vznik tohoto vztahu, přičemž má zajistit, aby byl u zaměstnance zajištěn dostatečně vysoký standard k účinnému zmírňování a řízení ML/TF rizik.
- b) **Vnitřní oznamovací systém podle zákona o ochraně oznamovatelů,** který umožňuje anonymně podat oznámení zaměstnanci a fyzické osobě, která je pro povinnou osobu činná jinak než v základním pracovněprávním vztahu; vnitřní oznamovací systém nemůže být veden třetí osobou; vnitřní oznamovací systém může povinná osoba sdílet pouze s vázaným zástupcem podle § 2 odst. 4 AML zákona; odpovědnost povinných subjektů,

které vnitřní oznamovací systém sdílejí, za plnění povinností povinného subjektu podle zákona o ochraně oznamovatelů není dotčena.

Doporučení:

Strategie a postupy musí dodržovat téměř všechny povinné osoby (výjimky jsou uvedeny v kapitole 1.1 této třetí části metodického pokynu), tedy i ty které nejsou povinny vypracovat SVZ písemně. Tyto povinné osoby podléhají správnímu dozoru v oblasti AML/CFT, a v případě nedodržení strategií a postupů může z jejich strany dojít k naplnění skutkové podstaty některého z přestupků uvedeného v AML zákoně. Za účelem naplnění povinností stanovených AML zákonem a souvisejícími právními předpisy **doporučujeme** všem povinným osobám shrnout relevantní pracovní postupy ke zmírňování a účinnému řízení rizik ML/TF do písemného dokumentu tak, aby při činnosti povinné osoby nedošlo k opomenutí některých povinností stanovených AML zákonem.

Část čtvrtá - Právní úprava hodnocení rizik

Při prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu je jedním z významných principů rizikově orientovaný přístup tedy přístup založený na identifikaci a vyhodnocení rizik ML/TF. Pečlivě provedené hodnocení rizik a následné uvážené uplatňování rizikově orientovaného přístupu umožňuje povinným osobám přiměřenou alokaci zdrojů pro efektivní naplňování opatření dle AML zákona (obdobně musí rizika řídit i další subjekty, které jsou součástí AML/CFT systému). V rámci hodnocení rizik je nutné identifikovat a posoudit rizika ML/TF, která mohou nastat v rámci činnosti konkrétní povinné osoby. S tím souvisí i porozumění těmto rizikům povinnou osobou, na která pak může reagovat odpovídající kontrolou a pozorností věnovanou v různé míře klientům a obchodům resp. obchodním vztahům podle toho, jak jsou rizikové. Hodnocení rizik povinné osoby mimo jiné slouží k posouzení a stanovení rizikového profilu klienta, který je z hlediska AML klíčový, přičemž tento postup by měla povinná osoba uchovávat v souladu s § 16 odst. 1 písm. f) AML zákona. Prostřednictvím znalostí a porozumění rizik ML/TF může povinná osoba zabránit svému zneužití k praní špinavých peněz či financování terorismu, což mimo jiné souvisí i s její reputací a odpovědností v trestněprávní rovině.

I. Identifikace a posouzení rizik ML/TF

Všechny povinné osoby

Všem povinným osobám AML zákon v § 21a odst. 1 **ukládá, aby identifikovaly a posoudily rizika ML/TF**, která mohou nastat v rámci jejich činnosti podléhající působnosti AML zákona. Riziko ML/TF představované pro podnikání povinné osoby by mělo být identifikováno a vyhodnoceno s ohledem na povahu tohoto podnikání, jeho velikost a složitost.

Povinné osoby by měly z hlediska rizikovosti vzít v úvahu typy klientů, nabízené služby a produkty, metody a kanály využívané k nabídce služeb a produktů, a také cizí jurisdikce při obchodech a obchodních vztazích s klienty.

Při posuzování rizik ML/TF všechny povinné osoby rovněž zohlední:

- výsledky hodnocení rizik na úrovni České republiky²⁷
- výsledky nadnárodního hodnocení rizik²⁸
- faktory možného zvýšeného rizika, uvedené v příloze č. 2 k AML zákonu
- případně hodnocení rizik provedené příslušnou profesní komorou
(využitelné pro členy příslušných komor – advokáti, notáři, daňoví poradci, auditori a soudní exekutoři)
- další dostupné informace, které souvisí s těmito riziky ve vztahu k činnosti povinné osoby – zde se může jednat o níže uvedené zdroje
- výsledky sektorového hodnocení rizik
- typologie popsané ve výročních zprávách FAÚ
- mezinárodní sektorové analýzy a typologie, včetně metod a trendů v oblasti ML/TF
(dostupné např. na stránkách FATF www.fatf-gafi.org přičemž trendy a metody jsou prezentovány viz. <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/methods-and-trends.html>).
- vlastní rozbor již dříve vyhodnocovaných podezřelých obchodů
(zde FAÚ doporučuje zaměřit se nejen na to, jaké produkty nebo služby byly k danému obchodu zneužity, ale i jaké další produkty a služby by mohly být napříště obdobným způsobem zneužity, a dále jakými rizikovými faktory se daný typ klienta vyznačuje nebo se může v obdobných případech vyznačovat a jaké znaky podezřelosti s sebou podezřelý obchod nesl)

Dotčené povinné osoby

Dotčené povinné osoby jsou povinny v souladu s § 21a odst. 2 AML zákona navíc **vypracovat hodnocení rizik ML/TF písemně**, a to nejpozději **do 60 dnů** ode dne, kdy se staly povinnou osobou pro typy poskytovaných obchodů a obchodních vztahů, a to v rozsahu, ve kterém provádí činnosti podléhající působnosti AML zákona.

VÝJIMKA: Nevztahuje se na banky, spořitelní a úvěrní družstva

Dotčená povinná osoba, vyjma úvěrových institucí, tj. bank a spořitelních a úvěrních družstev, nemusí vypracovat hodnocení rizik ML/TF písemně, pokud:

1. v oblastech činnosti podléhající působnosti AML zákona nezaměstnává další osoby ani pro ni nejsou další osoby činné v jiném než základním pracovněprávním vztahu, nebo
2. smluvně vykonává činnost podléhající působnosti AML zákona pouze pro jednu jinou povinnou osobu a řídí se SVZ této jiné povinné osoby, v němž je její činnost dostatečně popsána.

Dotčené povinné osoby dle AML zákona v písemném hodnocení rizik zohlední zejména:

- typ klienta,
- účel, pravidelnost a délku trvání obchodního vztahu nebo obchodu mimo obchodní vztah,
- typ produktu, hodnotu a způsob uskutečnění obchodu
- rizikovost zemí nebo zeměpisných oblastí²⁹, k nimž se obchody vztahují.

Aktualizace hodnocení rizik ML/TF by měla být stanovena v pravidelných intervalech, což ukládá dotčeným povinným osobám § 21a odst. 3 AML zákona. **Aktualizace hodnocení rizik by dle zákona měla proběhnout vždy**

- před zahájením poskytování nových produktů a
- před zahájením využívání nových technologií, které mohou mít vliv na řízení rizik ML/TF.

FAÚ v této souvislosti upozorňuje, že aktualizace hodnocení rizik povinné osoby by měla proběhnout i v případě, kdy se aktualizují výsledky hodnocení rizik na národní úrovni (vláda schválí nové národní hodnocení rizik nebo je NRA aktualizována), pokud mají dopad do činnosti dotčené povinné osoby. Obdobně by měla povinná osoba ve svém hodnocení rizik reflektovat aktualizaci SNRA a vydaná sektorová hodnocení rizik ze strany dozorových orgánů.

Príslušné profesní komory

Príslušná **profesní komora** v souladu s § 21a odst. 4 AML zákona **písemně identifikuje a posoudí rizika ML/TF**, která mohou nastat v rámci činnosti jejich členů, a toto písemné hodnocení rizik zpřístupní svým členům.

Při posuzování rizik zohlední příslušné profesní komory výsledky hodnocení rizik na úrovni České republiky, výsledky nadnárodního hodnocení rizik, faktory možného zvýšeného rizika podle přílohy č. 2 k tomuto zákonu a další dostupné informace, které souvisí s těmito riziky ve vztahu k činnosti jejich členů.

Inherentní a reziduální riziko

Povinná osoba by měla rozlišovat pojmy „**inherentní riziko**“ a „**reziduální riziko**“, a to z důvodu následného přístupu k obchodu, obchodnímu vztahu či klientovi.

Inherentní riziko představuje úroveň rizika **před** zavedením opatření či kontrol, která toto riziko zmírní. O jaká opatření se jedná? Opatření AML/CFT tj. ta, která vyplývají z AML zákona nebo z interních dokumentů povinné osoby (SVZ).

Reziduální riziko je pak tzv. „zbytkové riziko“, které vyjadřuje úroveň rizika, které zůstane **po** zavedení zmírňujících opatření.

Písemné hodnocení rizik povinné osoby identifikuje a hodnotí inherentní rizika a na ně by pak měla být aplikována odpovídající opatření ke zmírnění těchto rizik. Zbytkové riziko, které zůstává, by mělo být monitorováno a řízeno. Jako příklad lze uvést vysoce rizikového klienta (např. klient, který není rezidentem v ČR, ale je rezidentem ve vysoce rizikové třetí zemi), který představuje vysoké inherentní riziko, zatímco reziduální riziko bude to, které zůstane po uplatnění zesílené identifikace a kontroly klienta dle § 9a AML zákona vůči takovému klientovi. Dalším zmírňujícím opatřením může být školení zaměstnanců v oblasti AML/CFT (politiky, postupy a kontroly AML/CFT, které jsou předmětem školení, mohou zaměstnanci pomoci identifikovat a oznámit podezřelý obchod).

II. Obsah písemného hodnocení rizik ML/TF

Jak již bylo výše uvedeno, v rámci **hodnocení rizik ML/TF povinná osoba** identifikuje a vyhodnotí rizikové faktory ve čtyřech oblastech, která s sebou rizika nesou:

²⁷ Zprávy o výsledcích hodnocení rizik ML/TF v ČR, tzv. NRA – Národní riziková analýza je dostupná na:

<https://fau.gov.cz/narodni-hodnoceni-rizik>

²⁸ Zprávy o nadnárodním hodnocení rizik ML/TF, tzv. SNRA jsou dostupné na <https://fau.gov.cz/nadnarodni-hodnoceni-rizik>

²⁹ Seznamy vysoce rizikových zemí EU a FATF jsou dostupné na: <https://fau.gov.cz/seznam-vysoce-rizikovych-tercich-zemi>

- 1) Klient a s ním spojené obchody a obchodní vztahy
- 2) Služby a produkty poskytované povinnou osobou
- 3) Zeměpisné riziko
- 4) Distribuční kanály

Pro každou z těchto oblastí uvádíme níže příkladný výklad rizik, jehož zdrojem jsou jak interní, tak externí faktory.

Ad 1) Klient a s ním spojené obchody a obchodní vztahy

- Riziko spojeno s typem klienta (fyzická osoba, právnická osoba, svěřenský fond)
- Nový klient
- Klient se statusem PEP či sankcionovaná osoba
- Rezidentství klienta (tuzemský, zahraniční)
- U klienta právnické osoby či u svěřenského fondu neprůhledná vlastnická struktura klienta
- Klient, jehož identitu je těžké ověřit

Ad 2) Služby a produkty poskytované povinnou osobou

- Riziko spojené s povahou produktu či služby
- Riziko spojené s hodnotou obchodu
- Riziko spojené se způsobem provedení obchodu
- Využívání produktů nebo transakcí, které by mohly napomáhat anonymitě
- Nové produkty a nové obchodní postupy, včetně nových distribučních systémů, a použití nových nebo rozvíjejících se technologií pro nové nebo již existující produkty

Ad 3) Zeměpisné riziko

- Riziko spojeno s jurisdikcí, odkud klient pochází nebo kde se nachází
- Riziko spojeno s jurisdikcí, odkud pochází osoba zastupující klienta
- Riziko spojeno s jurisdikcí, odkud pochází skutečný majitel
- Riziko spojené s lokací realizací obchodu
- Riziko spojené s lokací banky klienta
- Daňové ráje
- Země na šedém seznamu FATF, tzv. „Grey list“ FATF
- Vysoce rizikové třetí země³⁰
- Mezinárodní sankce včetně jurisdikcí, které slouží k obcházení těchto sankcí

Ad 4) Distribuční kanály

(Kanály, jimiž jsou služby a produkty nabízeny klientům)

- Obchod či služba probíhá distančně nebo setkání s klientem tváří v tvář?
- Distanční způsoby - výlučně přes internet nebo email, telefon
- Zahrnutí prostředníků či jakýkoliv jiný způsob zprostředkování (zastoupení, agent, ...)

³⁰ Země, které nemají účinné systémy pro boj proti praní peněz a financování terorismu, nebo se podílí na nelegálním šíření zbraní hromadného ničení

Pro hodnocení rizikovosti je třeba stanovit **hodnotící škálu**, která bývá zpravidla **3 stupňová** (riziko nízké, střední, vysoké) **nebo 4 stupňová** (riziko nízké, střední, vysoké, velmi vysoké tj. nepřijatelné).

Povinná osoba má mít u každého klienta stanoven rizikový profil, který je zpravidla založen na hodnocení rizik ve třech klíčových oblastech – chování a charakteristiky klienta, vztah s povinnou osobou, potencionální vystavení klienta vnějším hrozbám ML/TF. Jak již bylo výše uvedeno dle § 16 odst. 1 písm. f) AML zákona se postup při posouzení a stanovení rizikového profilu klienta musí uchovávat, přičemž povinná osoba by měla doložit, na čem je posouzení rizika založeno.

Aby bylo hodnocení podloženo, vychází se zpravidla ze dvou ukazatelů - z pravděpodobnosti, že se riziko materializuje, a z dopadů resp. účinku jaké riziko může mít (např. na ML/TF, reputaci povinné osoby, porušení právních předpisů, aj). K hodnocení slouží **riziková matice** (*risk matrix*), která pak ukazuje, jaké je výsledné inherentní riziko ML/TF.

Tab. 1 – ukázka rizikové matice

RIZIKOVÁ MATICE		Dopad (účinek)		
		Nízký	Střední	Vysoký
Pravděpodobnost	Nízká	NÍZKÉ	NÍZKÉ	STŘEDNÍ
	Střední	NÍZKÉ	STŘEDNÍ	VYSOKÉ
	Vysoká	STŘEDNÍ	VYSOKÉ	VYSOKÉ

V rámci hodnocení rizik je možné identifikovat a po pečlivém vážení i vyhodnotit jako nízkorizikové některé produkty nebo typy klientů (musí však odpovídat rizikovým faktorům). Na zdůvodněné nízkorizikové situace lze aplikovat zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta za splnění všech zákonných podmínek. Nezbytnou součástí hodnocení rizik tedy musí být dostatečné odůvodnění zvolených rizikových kategorií přiřazených k jednotlivým typům klientů, produktů apod., a to zejména pokud riziko v daném případě hodnotíte jako nižší a uplatňujete pravidla zjednodušené identifikace a kontroly klienta podle § 13 AML zákona, výjimky stanovených v § 13a AML zákona nebo využití převzetí identifikace podle ustanovení § 11 odst. 1, 2 a 5 až 8 AML zákona.

Část pátá – Přestupková odpovědnost

Ve vztahu k povinnostem spojeným se SVZ a hodnocením rizik je v § 48 AML zákona zakotven přestupek „**Nesplnění povinnosti k prevenci**“. Až na výjimky stanovené ve zvláštních ustanoveních AML zákona se uplatní přestupková odpovědnost vůči všem povinným osobám, pokud nezavedou nebo neuplatňují odpovídající strategie a postupy v níže uvedených případech.

Odpovědnost za přestupek dle § 48 odst. 1 AML zákona „Nesplnění povinnosti k prevenci“

Povinná osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 21 odst. 1 nebo 6 nezavede, nebo neuplatňuje odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu identifikovaných v hodnocení rizik a k naplnění dalších povinností stanovených tímto zákonem. Za přestupek lze uložit pokutu do 10 000 000 Kč.

Odpovědnost za přestupek dle § 48 odst. 2 AML zákona „Nesplnění povinnosti k prevenci“

Povinná osoba, které je v § 21 odst. 2 uložena povinnost vypracovat písemně systém vnitřních zásad a nevztahuje se na ni výjimka podle § 21 odst. 3 nebo 4, se dopustí přestupku tím, že systém vnitřních zásad nevypracuje v rozsahu podle § 21 odst. 5 nejpozději ve lhůtě 60 dnů ode dne, kdy se stala povinnou osobou. Za přestupek lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

Odpovědnost za přestupek dle § 48 odst. 3 AML zákona „Nesplnění povinnosti k prevenci“

V případě, že dotčená povinná osoba neoznámí FAÚ nebo České národní bance znění systému vnitřních zásad, vnitřního předpisu nebo jejich změny ve lhůtě stanovené v § 21 odst. 8 AML zákona, dopustí se přestupku, za který jí může být uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč.

Odpovědnost za přestupek dle § 48 odst. 4 AML zákona „Nesplnění povinnosti k prevenci“

V případě, že povinná osoba, které je uložena povinnost vypracovat písemně hodnocení rizik dle § 21a odst. 2 AML zákona hodnocení rizik nevypracuje ve stanoveném rozsahu nebo ve stanovené lhůtě, dopustí se přestupku. Přestupkem je také skutečnost, že hodnocení rizik povinná osoba pravidelně neaktualizuje (např. v návaznosti na nové NRA nebo významné skutečnosti, které mají dopad do rizik ML/TF, kterým je povinná osoba vystavena). Za tento přestupek může být dle § 48 odst. 7 AML zákona uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč.

Část šestá – Závěrečná ustanovení

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 5. září 2025.

Ing. Bc. Jiří Hylmar
ředitel

Příloha č. 1 – Obecný vzor struktury SVZ

FAÚ uvádí tento vzor pouze jako návod pro povinné osoby (zejména z nefinančního sektoru) a není tedy závazným vzorem SVZ vypracovaným podle § 21 AML zákona.

Využití tohoto vzoru tak nezavazuje povinnou osobu povinnosti přizpůsobit svůj SVZ konkrétním podmínkám a typu konkrétně vykonávané činnosti, pro kterou je povinnou osobou.

Úvodní stránka Systému vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených zákonem č. 253/2008 Sb. by měla obsahovat:

1. Název povinné osoby
2. IČO
3. Sídlo
4. Typ povinné osoby (*pro který typ povinné osoby dle § 2 AML zákona je SVZ určen*)
5. Datum účinnosti SVZ

Následně doporučujeme využít níže uvedenou strukturu SVZ podle potřeb povinné osoby viz. obsah, a následně krátký návod k rozvedení jednotlivých kapitol.

**SYSTÉM VNITŘNÍCH ZÁSAD, POSTUPŮ A KONTROLNÍCH
OPATŘENÍ K NAPLNĚNÍ POVINNOSTÍ STANOVENÝCH
ZÁKONEM Č. 253/2008 SB.**

NÁZEV POVINNÉ OSOBY:.....

IČO:.....

SÍDLO:.....

TYP POVINNÉ OSOBY: [Pro který/é typ(y) povinné osoby dle § 2 AML zákona je SVZ určen]

Datum účinnosti SVZ

Obsah

1	Seznam zkratk	29
2	Vymezení pojmů	30
3	Podrobný demonstrativní výčet znaků podezřelých obchodů	31
4	Identifikace klienta	31
5	Postupy pro provádění kontroly klienta, stanovování rozsahu kontroly klienta odpovídající riziku legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	32
6	Přiměřené a vhodné metody a postupy pro posuzování rizik, řízení rizik, vnitřní kontrolu a zajišťování kontroly nad dodržováním povinností stanovených AML zákonem	33
7	Postup pro zpřístupnění uchovávaných údajů příslušným orgánům	33
8	Postup od zjištění podezřelého obchodu do okamžiku doručení oznámení FAÚ, pravidla pro zpracování podezřelého obchodu a určení osob, které podezřelý obchod vyhodnocují	34
9	Pravidla a postupy, kterými se při nabízení služeb nebo produktů povinné osoby řídí třetí osoby jednající jménem a na účet této povinné osoby	34
10	Opatření, která vyloučí zmaření nebo podstatné ztížení zajištění výnosu z trestné činnosti bezodkladným splněním příkazu klienta	35
11	Technická a personální opatření, která zajistí provedení odkladu splnění příkazu klienta podle § 20 AML zákona a ve stanovené lhůtě splnění informační povinnosti podle § 24 AML zákona	35
12	V případech uvedených v § 24a odst. 2 AML zákona popis doplňkových opatření k účinnému zvládnutí rizika legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu	36
13	Datum schválení SVZ, včetně HR statutárním orgánem a jeho účinnost	36

1 Seznam zkratek

Doporučení zavést relevantní zkratky pro podnikatelskou činnost povinné osoby.

AML vyhláška	Vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
AML zákon	Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
AML/CFT	Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
ČNB	Česká národní banka
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
FAÚ	Finanční analytický úřad
HR	Hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
ML/FT	Praní špinavých peněz/ Financování terorismu
Nařízení vlády č. 210/2008 Sb.	NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 210/ 2008 Sb., ve znění nařízení č. 88/2009 Sb., k provedení zvláštních opatření k boji proti terorismu
OPO	Oznámení podezřelého obchodu
PEP	Politicky exponovaná osoba
Sankční zákon	Zákon č. 1/2023 Sb., o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaných v mezinárodních vztazích
SM	Skutečný majitel
SVZ	Systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených AML zákonem
Zákon o provádění mezinárodních sankcí	Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů
ZESM	Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, ve znění pozdějších předpisů
ZHH	Zákon č. 186/2016 o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů
... další zkratky	

2 Vymezení pojmů

V této části SVZ povinná osoba uvede definice základních pojmů (§ 3 AML zákona) a dalších pojmů (§ 4 AML zákona), resp. v případě instituce pojmů vymezených v § 3 AML vyhlášky, relevantních pro vykonávanou činnost podléhající působnosti AML zákona; v této části lze také uvést definici pojmu identifikační údaje (§ 5 AML zákona) a definici pojmu podezřelý obchod (§ 6 AML zákona)

V SVZ uvádějte pouze definice relevantní pro vaši podnikatelskou činnost podléhající působnosti AML zákon.

Legalizace výnosů z trestné činnosti	§ 3 odst. 1 AML zákona, resp. § 3 odst. 4 AML zákona
Financování terorismu	§ 3 odst. 2 AML zákona, resp. § 3 odst. 4 AML zákona
Financování šíření zbraní hromadného ničení	§ 3 odst. 3 AML zákona, resp. § 3 odst. 4 AML zákona
Obchod	§ 4 odst. 1 AML zákona, resp. § 54 odst. 4 AML
Obchodní vztah	§ 4 odst. 2 AML zákona, resp. § 54 odst. 7 AML zákona Je-li podmínkou účasti na hazardní hře registrace, dochází ke vzniku obchodního vztahu. Výjimkou je zřízení dočasného uživatelského konta podle § 80 ZHH v rámci internetové hry, které je <i>jednorázovým obchodem</i> .
Příkaz klienta	§ 4 odst. 3 AML zákona
Skutečný majitel	§ 4 odst. 4 AML zákona
Politicky exponovaná osoba	§ 4 odst. 5 AML zákona, resp. § 54 odst. 8 AML zákona
Průkaz totožnosti	§ 4 odst. 6 AML zákona
Korespondenční vztah	§ 4 odst. 7 AML zákona
Virtuální aktivum	§ 4 odst. 8 AML zákona
Služba spojená s virtuálním aktivem	§ 4 odst. 9 AML zákona
Osoba poskytující služby spojené s virtuálním aktivem	§ 4 odst. 10 AML zákona
Nehostovaná adresa	§ 4 odst. 11 AML zákona
Skupina	§ 4 odst. 12 AML zákona
Blízký podnikatelský vztah	§ 4 odst. 13 AML zákona
Třetí země	§ 4 odst. 14 AML zákona
Země původu	§ 4 odst. 15 AML zákona
Identifikační údaje	§ 5 odst. 1 AML zákona
Podezřelý obchod	§ 6 AML zákona
... další relevantní pojmy	

3 Podrobný demonstrativní výčet znaků podezřelých obchodů

V této kapitole dotčená povinná osoba mj. uvede:

- *demonstrativní výčet znaků podezřelých obchodů, které se mohou vyskytovat při její činnosti;*
- *obligatorní znaky podezřelého obchodu.*

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. a) textu Metodického pokynu č. 11.

4 Identifikace klienta

V této kapitole dotčená povinná osoba uvede popis konkrétních postupů při identifikaci klienta nebo osoby zastupující/ jednající za klienta uplatňované pro jednotlivé poskytované služby / produkty v rámci činnosti prováděné povinnou osobou, včetně postupů při nemožnosti identifikaci provést vůbec nebo řádně a stanoví osoby, které identifikaci provádějí. Popíše zejména:

- *okamžik provedení identifikace klienta nebo osoby zastupující/ jednající za klienta;*
- *provádění identifikace;*
- *zjišťování identifikačních údajů;*
- *zjišťování statusu „politicky exponované osoby“;*
- *zjišťování osob, na které se vztahují mezinárodní sankce;*
- *způsob/y identifikace (dle AML zákona);*
- *opatření uplatňována v rámci zesílené identifikace.*

V souladu s § 8 odst. 11 AML zákona poskytne klient povinné osobě informace, které jsou k provedení identifikace nezbytné, včetně předložení příslušných dokladů. Povinná osoba může pro účely AML zákona pořizovat kopie nebo výpisy z předložených dokladů a zpracovávat takto získané informace k naplnění účelu AML zákona, **a to bez souhlasu klienta**. Další informace ke kopírování průkazů totožnosti pro účely AML zákona lze nalézt v METODICKÉM POKYNU č. 8 KOPÍROVÁNÍ PRŮKAZŮ TOTOŽNOSTI PRO ÚČELY AML zákona, který je dostupný na: <https://www.fau.gov.cz/metodicke-pokyny>.

UPOZORŇUJEME, že:

- **v souladu s § 8 odst. 11 AML zákona poskytne klient povinné osobě informace, které jsou k provedení identifikace nezbytné, včetně předložení příslušných dokladů. Povinná osoba může pro účely AML zákona pořizovat kopie nebo výpisy z předložených dokladů a zpracovávat takto získané informace k naplnění účelu AML zákona, a to bez souhlasu klienta. Další informace ke kopírování průkazů totožnosti pro účely AML zákona lze nalézt v METODICKÉM POKYNU č. 8 KOPÍROVÁNÍ PRŮKAZŮ TOTOŽNOSTI PRO ÚČELY AML zákona, který je dostupný na: <https://www.fau.gov.cz/metodicke-pokyny>;**
- **při první identifikaci může za klienta, který je fyzickou osobou jednat pouze zákonný zástupce nebo opatrovník, NIKOLI ZÁSTUPCE NA ZÁKLADĚ PLNÉ MOCI (§ 8 odst. 3 a odst. 4 AML zákona) – podrobnější informaci jsou uvedeny ve stanovisku FAÚ *Identifikace při jednání za klienta*, které je dostupné na: <https://fau.gov.cz/stanoviska-fau>;**
- **pro zjištění informace o tom, zda klient, fyzická osoba jednající za klienta v daném obchodu nebo obchodním vztahu a jeho skutečný majitel, pokud je povinné osobě znám, nebo jiná osoba ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, pokud je povinné osobě známá,**

není sankcionovanou osobou, nemůže být sankční mapa EU jediným zdrojem a taktéž se povinná osoba nemůže spokojit s prohlášením klienta.

Právně závazné v této věci jsou přímo použitelné předpisy Evropských společenství, kterými se provádí společný postoj nebo společná akce přijatá podle ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice (§ 2 písm. c) zákona o provádění mezinárodních sankcí). **Sankční mapa EU nezahrnuje:**

- **sankce uplatňované vůči fyzickým osobám a organizovaný skupinám na základě NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 210/2008 Sb.** – (seznam fyzických osob a organizovaných skupin je přílohou nařízení vlády č. 210/2008 Sb.)
- **sankce vůči osobám uvedeným na Vnitrostátním sankčním seznamu**, který podle sankčního zákona vede a zveřejňuje na svých stránkách Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Vnitrostátní sankční seznam je dostupný na: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/otevrena_data/vnitrostatni_sankcni_seznam/index.html.

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. b) textu Metodického pokynu č. 11.

5 Postupy pro provádění kontroly klienta, stanovování rozsahu kontroly klienta odpovídající riziku legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

V této kapitole popíše dotčená povinná osoba rozsah a druhy kontrolních opatření a postup při provádění kontroly klienta nastavené v souladu s AML zákonem a provedeným hodnocením rizik povinné osoby podle typu klienta, podle typu obchodu nebo poskytované služby. Obecně platí, že při provádění kontroly klienta se nelze spoléhat jen na informace dodané klientem, ale mělo by dojít k ověření poskytnutých informací z nezávislého zdroje, případně si z takového zdroje opatřit doplňující informace. Naopak nedostatek nebo nemožnost zjistit či ověřit dostatečné množství informací pro kontrolu klienta je významný rizikový faktor, který se uplatní při rozhodování o případném neuskutečnění obchodu povinnou osobou nebo oznámení podezřelého obchodu FAÚ. Dotčená povinná osoba zejména vyspecifikuje:

- *okamžik provedení kontroly klienta;*
- *postupy pro provádění kontroly klienta a stanovování rozsahu kontroly odpovídající riziku ML/TF;*
- *proces provádění kontroly klienta (obsah a rozsah);*
- *opatření uplatňovaná v rámci zesílené kontroly klienta.*

Podle § 9 odst. 7 AML zákona klient poskytne povinné osobě informace, které jsou k provedení kontroly nezbytné, včetně předložení příslušných dokladů. Povinná osoba může při kontrole klienta pro účely AML zákona pořizovat kopie nebo výpisy z předložených dokladů a zpracovávat takto získané informace k naplnění účelu AML zákona (§ 9 odst. 8 AML zákona).

UPOZORŇUJEME, že:

- podle § 9 odst. 7 AML zákona klient poskytne povinné osobě informace, které jsou k provedení kontroly nezbytné, včetně předložení příslušných dokladů. Povinná osoba může při kontrole klienta pro účely AML zákona pořizovat kopie nebo výpisy z předložených dokladů a zpracovávat takto získané informace k naplnění účelu AML zákona (§ 9 odst. 8 AML zákona);
- totožnost skutečného majitele není možné zjistit na základě čestného prohlášení klienta;
- povinnost v rámci procesu kontroly klienta „přezkoumat zdroje peněžních prostředků nebo majetku, kterých se obchod nebo obchodní vztah týká“, není splněna pouhým zaznamenáním informace o zdrojích peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterých se obchod nebo obchodní vztah týká.

Při provádění zjednodušené identifikace a kontroly klienta ve smyslu § 13 AML zákona, je nutné do SVZ uvést podmínky ve vztahu ke kategoriím klientů, obchodním vztahům, produktům nebo obchodům s potencionálně nižším rizikem zneužití pro ML/TF, viz § 13 odst. 1 AML zákona, za kterých lze zjednodušenou identifikaci klienta provádět. V případě jejího provádění je potřeba vždy ověřit a zaznamenat splnění podmínek specifikovaných v § 13 odst. 1 písm. a), b) a c) AML zákona, dále vhodným způsobem zjistit a zaznamenat identifikační údaje klienta a osoby jednající za klienta, včetně postupu podle § 8 odst. 8 AML zákona, údaje k ověření totožnosti skutečného majitele klienta, včetně postupu při jeho zjišťování a postupu podle § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona a provedení dalších úkonů v rámci identifikace a kontroly klienta v rozsahu potřebném k účinnému řízení rizik. Zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta nelze použít v případě, že nastanou jakékoliv pochybnosti o splnění podmínek pro jejich provedení.)

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. c) textu Metodického pokynu č. 11.

6 Přiměřené a vhodné metody a postupy pro posuzování rizik, řízení rizik, vnitřní kontrolu a zajišťování kontroly nad dodržováním povinností stanovených AML zákonem

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. d) textu Metodického pokynu č. 11.

UPOZORŇUJEME, že:

- **pověřená osoba (§ 22a AML zákona) NENÍ kontaktní osobou podle § 22 AML zákona; AML zákon však při splnění stanovených podmínek souběh kontaktní a pověřené osoby nevylučuje.**

7 Postup pro zpřístupnění uchovávaných údajů příslušným orgánům

V této kapitole dotčená povinná osoba zejména uvede:

- *po jak dlouhou dobu;*

- jakým způsobem;
- v jakém rozsahu;
- na jakém místě uchovává údaje;
- popíše konkrétní způsoby zpřístupnění uchovávaných údajů finanční zpravodajské jednotce, orgánům činným v trestním řízení a dozorovému orgánu;
- v případě, že se na konkrétním obchodu s tímž klientem podílí více povinných osob popíše, jakým způsobem probíhá spolupráce při uchovávání údajů a jak je zabezpečena ochrana osobních údajů při činnosti dotčené povinné osoby.

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. e) textu Metodického pokynu č. 11.

8 Postup od zjištění podezřelého obchodu do okamžiku doručení oznámení FAÚ, pravidla pro zpracování podezřelého obchodu a určení osob, které podezřelý obchod vyhodnocují

V této kapitole dotčená povinná osoba popíše proces od detekce prvotních znaků možného podezřelého obchodu, přes interní vyhodnocení, zda se jedná o podezřelý obchod až po případné oznámení podezřelého obchodu (dále jen „OPO“) Finančně analytickému úřadu. Zejména uveďte, kdo, v jakých lhůtách a jakým způsobem podává interní OPO, kým a jakým způsobem jsou informace uvedeny v interním OPO vyhodnoceny a zpracovány a kdo rozhoduje o podání/nepodání OPO FAÚ. Zároveň uveďte, jakým způsobem je zabezpečeno uchování informací a dokumentů v rámci tohoto procesu.

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. f), textu Metodického pokynu č. 11.

UPOZORŇUJEME, že:

- o podání OPO nesmí povinná osoba klienta informovat – **VÝJIMKA Z TOHOTO ZAKAZU JE UVEDENA V § 40 odst. 3 AML zákona**
- oznámení podezřelého obchodu není porušením smluvní povinnosti mlčenlivosti povinné osoby, jejich zaměstnanců nebo fyzických osob, které jsou pro povinnou osobu činné jinak než v základním pracovněprávním vztahu. Tyto osoby nesmějí být z důvodu oznámení podezřelého obchodu vystaveny jednání, které mohou důvodně považovat za zásah do svých práv či oprávněných zájmů.

9 Pravidla a postupy, kterými se při nabízení služeb nebo produktů povinné osoby řídí třetí osoby jednající jménem a na účet této povinné osoby

Tuto kapitolu do svého SVZ zpracuje ta dotčená povinná osoba, jejímž jménem a na jejíž účet nabízejí produkty nebo služby třetí osoby a uvede v ní zejména příslušná pravidla a postupy přijaté za účelem zajištění, aby třetí osoby uplatňovaly postupy k předcházení ML/FT ve stejném rozsahu, jako je uplatňuje dotčená povinná osoba.

10 Opatření, která vyloučí zmaření nebo podstatné ztížení zajištění výnosu z trestné činnosti bezodkladným splněním příkazu klienta

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. h) textu Metodického pokynu č. 11.

11 Technická a personální opatření, která zajistí provedení odkladu splnění příkazu klienta podle § 20 AML zákona a ve stanovené lhůtě splnění informační povinnosti podle § 24 AML zákona

V této kapitole dotčená povinná osoba uvede konkrétní technická a personální opatření, která přijala za účelem zajištění provedení odkladu splnění příkazu klienta podle § 20 AML zákona a pro splnění informační povinnosti podle § 24 AML zákona.

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. i) textu Metodického pokynu č. 11.

AML zákon v § 22 ukládá povinným osobám **určit konkrétního zaměstnance nebo člena statutárního orgánu** k plnění oznamovací povinnosti podle § 18 (tj. oznámení podezřelého obchodu) a k zajišťování průběžného styku s Finančním analytickým úřadem (dále jen „kontaktní osoba“). Skrze kontaktní osobu se také bude realizovat komunikace při plnění informační povinnosti podle § 24 odst. 1 a 3 AML zákona.

Účelem institutu kontaktní osoby je vytvořit dozorovým orgánům možnost, aby mohly mít v pracovních dnech v běžné pracovní době přímé spojení s určenou osobou (kontaktní osobou) pracující v rámci povinné osoby. Kontaktní osoba by se tak měla běžně vyskytovat v prostorách povinné osoby, mít okamžitý přístup k informacím a dokladům týkajících se AML/CFT, být k dispozici v pracovních dnech v běžné pracovní době pro účely kontaktování ze strany dozorového orgánu a v neposlední řadě by měla být dostatečně kvalifikovaná a znala českého jazyka slovem i písmem tak, aby mohla plnit příslušné povinnosti v kontaktu s FAÚ.

UPOZORŇUJEME, že:

- **Formát a struktura podání oznámení o určení kontaktní osoby je stanovena vyhláškou Ministerstva financí ČR;**
- **Formulář Oznámení o určení kontaktní osoby je dostupný na webových stránkách FAÚ <https://formulare.fau.gov.cz>;**
- **Vyplněný formulář Oznámení o určení kontaktní osoby se zasílá VÝLUČNĚ prostřednictvím datové schránky povinné osoby v předepsaném formátu. Odeslání vyplněného interaktivního formuláře je možné realizovat v posledním kroku při jeho vyplňování;**
- **kontaktní osobou musí být zaměstnanec povinné osoby nebo člen statutárního orgánu;**
- **outsourcing služeb kontaktní osoby NENÍ MOŽNÝ;**
- **oznámení o určení/změně kontaktní osoby je nutné zaslat i v případě, že kontaktní osobou povinné osoby je statutární orgán;**
- **Nesplnění povinnosti informovat FAÚ o určení kontaktní osoby a o případných následných změnách je přestupkem podle § 46 odst. 2 AML zákona, jelikož nemožnost FAÚ obrátit se na kontaktní osobu nevyhnutelně vede k závažným problémům při šetření podezřelého obchodu. Za tento přestupek lze uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč.**

12 V případech uvedených v § 24a odst. 2 AML zákona popis doplňkových opatření k účinnému zvládání rizika legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu

Tuto kapitolu zpracujte, jste-li povinnou osobou mající pobočky, provozovny a dceřiné obchodní korporace působící ve třetí zemi.

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 1 písm. j) textu Metodického pokynu č. 11.

13 Kontrola dodržování právních předpisů dotčenou povinnou osobou, prověřování zaměstnanců a osob činných pro dotčenou povinnou osobu jinak než v základním pracovněprávním vztahu a prověřování účinnosti těchto strategií, postupů a komunikací.

Co se týče „prověřování zaměstnanců a osob činných pro povinnou osobu jinak než v základním pracovněprávním vztahu“ tak tento proces se vztahuje jak na průběh vztahu se zaměstnancem, tak na vznik tohoto vztahu. Z § 21 odst. 6 písm. a) AML zákona tak vychází povinnost zavést vnitřní postupy rovněž ve vztahu k najímání zaměstnanců na pozice související s AML/CFT, které zajistí, aby byl u zaměstnance zajištěn dostatečně vysoký standard k účinnému zmírňování a řízení ML/TF rizik.

14 Vnitřní oznamovací systém podle zákona o ochraně oznamovatelů

Podrobnější informace k obsahové náplni tohoto ustanovení jsou uvedeny v Části třetí – Právní úprava SVZ, kapitole IV. Co je obsahem SVZ?, bod 2 písm. b) textu Metodického pokynu č. 11.

15 Datum schválení SVZ, včetně HR statutárním orgánem a jeho účinnost

V této kapitole, resp. na jiném místě v písemném SVZ uveďte informaci:

- o dni schválení SVZ, včetně hodnocení rizik statutárním orgánem povinné osoby,
- o účinnosti
- o závaznosti.